

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ В ЕПОХУ
ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ І ЗАГРОЗ**

*Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції
26-27 квітня 2018 року*

(Том 1)

**Дніпро
2018**

УДК 338.45 (477)
ББК 65.9(4УКР)30

Актуальні проблеми економіки та управління в епоху глобальних викликів і загроз : Зб. мат.-лів всеукр. наук.-практ. конф., Дніпро, 26-27 квіт. 2018 р. – В 2-х томах. – Т. 1. / Нац. метал. академія України. – 2018. – 390 с.

Упорядники: Педько А.Б.
Проха Л.М.

Голова оргкомітету конференції:

Величко О.Г. ректор НМетАУ, чл.-кор. НАНУ, д.т.н., професор

Члени оргкомітету:

Пройдак Ю.С. проректор НМетАУ з наукової роботи, д.т.н., професор
Ковальчук К.Ф. декан факультету економіки та менеджменту НМетАУ,
д.е.н., професор
Довбня С.Б. завідувач кафедри економіки та підприємництва
ім. Т.Г. Беня, д.е.н., професор
Педько А.Б. заступник завідувача кафедри економіки та
підприємництва ім. Т.Г. Беня з наукової роботи,
к.е.н., доцент
Гончарук О.В. доцент кафедри економіки та підприємництва
ім. Т.Г. Беня, к.е.н.

Секретар оргкомітету:

Проха Л.М. старший викладач кафедри економіки та підприємництва
ім. Т.Г. Беня

У збірнику містяться матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми економіки та управління в епоху глобальних викликів і загроз», що була проведена 26-27 квітня 2018 року кафедрою економіки та підприємництва ім. Т.Г. Беня Національної металургійної академії України.

Для науковців, викладачів, державних службовців, економістів промислових підприємств та фінансових установ, студентів економічних спеціальностей.

Матеріали учасників конференції друкуються в авторській редакції.

УДК 338.45(477)
ББК 65.9(4УКР)30

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ №1. ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ І ЗАГРОЗИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	11
<i>Паришина О.А., Паришин Ю.І.</i> Ентропійні оцінки нерівномірності економічного розвитку	11
<i>Кудріна О.Ю.</i> Формування моделі стійкого розвитку промисловості України в умовах світової фінансової кризи	13
<i>Таранюк Л.М., Кобизський Д.С.</i> Розробка маркетингових стратегій машинобудівних підприємств при проведенні реінжинірингу їх бізнес-процесів в умовах глобальної економіки	15
<i>Меліхов А.А., Шишканова Т.О.</i> Вплив глобальної трансформації особистості на пріоритети стратегічного розвитку промислових підприємств в Україні	18
<i>Березіна О.Ю.</i> Вихід українських підприємств на європейський ринок : очікування та виклики	20
<i>Несторишен І.В., Туржанський В.А.</i> Профілювання митних ризиків в контексті забезпечення митної безпеки	22
<i>Гончарова Н.М.</i> Вплив глобалізаційних процесів на розвиток регіональних соціально-економічних систем	25
<i>Омельяненко В.А.</i> Технологічний критерій оцінки динамічної ефективності економіки	27
<i>Топішко І.І., Галецька Т.І.</i> Вызовы и риски от вероятного снятия моратория на куплю-продажу земель сільськогосподарського призначення	30
<i>Іщук Л.І., Зінюк Л.О.</i> Проблеми та перспективи розвитку співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями	33
<i>Петченко М.В., Бессараб В.В.</i> SWOT-аналіз страхової компанії ПРАТ СК "ВУСО"	34
<i>Петченко М.В., Гомулко Н.В.</i> Управління страховим портфелем в умовах посилення глобалізаційних процесів	37
<i>Рижса Т.В., Балицька Я.І.</i> Справляння митних платежів в умовах гармонізації податкового законодавства до вимог європейських стандартів	39
<i>Тревого О.І., Черкас Х.Р.</i> Виклики та загрози людству під впливом процесу глобалізації	42
<i>Бурковська А.В., Дубочинський М.М.</i> Економічні кризи: сутність, передумови, види	43
<i>Топішко Н.П., Галецька Т.І.</i> Соціально-трудові відносини: позитивні та негативні тенденції сучасного розвитку	45
<i>Письменна О.О.</i> Методичні аспекти оцінки складних соціально-економічних явищ	48
<i>Летуновська Н.Є., Солодова Є.Д.</i> Теорія обмежень у маркетингу:	51

конфлікт між пропозицією та її цінністю	
<i>Дорош В.Ю., Олексюк О.Л.</i> Пенсійна система Канади як сталий соціальний стандарт провідних країн світу	53
<i>Садовський О.В.</i> Інтерактивна процедура формування множини заходів на основі swot-аналіза в системі управління підприємством	56
<i>Роженко О.В., Кошова К.М.</i> Вплив генетично модифікованих організмів	59
<i>Костакова Л.Д.</i> Прояви та наслідки мобінгу	62
<i>Терентьєва Н.В., Тонких І.О.</i> Ринок праці сільської місцевості України та підприємництво: проблеми та перспективи	65

СЕКЦІЯ № 2. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ І СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ	67
<i>Чернявська Є.І.</i> Глобальні виклики і державне регулювання економіки	67
<i>Дегтяр А.О., Соболев Р.Г.</i> Сутність державного регулювання офшорного страхового бізнесу	70
<i>Іванов Ю.Б., Севостьянова Г.С.</i> Особливості державного стимулювання бізнесу в розрізі реформи публічних закупівель.....	72
<i>Кунченко-Харченко В.І.</i> Інформаційно-аналітичні системи управління адміністративно-територіальними одиницями	74
<i>Vdovenko N.</i> Paradigmatic approaches to the collection of statistical data in fish shops and fish processing enterprises using the model agmemod	77
<i>Макшико Н.К., Полова А.В.</i> Оцінка ефективності системи місцевого самоврядування на основі застосування алгоритму МАМДАНІ	79
<i>Гальцова О.Л., Андрусів С.В.</i> Державне регулювання розвитку будівельної галузі України	82
<i>Хамініч С.Ю., Бобровська М.В.</i> Сутність поведінки споживача у сучасних умовах	84
<i>Комарницька Г.О.</i> Електронні державні послуги у сфері публічного управління	87
<i>Чечетова-Терашвілі Т.М.</i> Періодизація законодавчого забезпечення розвитку підприємництва в Україні	89
<i>Скоробогатова Н.Є.</i> Вплив нематеріального виробництва на економічний розвиток країн світу	92
<i>Березіна О.Ю., Базиль А.О.</i> Інструменти валютного регулювання: сутність та види	95
<i>Липтєв В.І.</i> Інструментарій державного управління розвитком людських ресурсів	97
<i>Сокол П.М., Єремєєва Ю.В.</i> Інтернет-маркетинг на ринку B2B	100
<i>Ясева М.О.</i> Сучасні тенденції ліцензування інтелектуально-інформаційного товару	102
<i>Маліновська О.Я.</i> Ефективність протидії корупційним проявам в Україні	104

<i>Лохман Н.В.</i> Провокатори інноваційного потенціалу, як передумови розвитку країни	106
<i>Єніна А.О.</i> Основи побудови митної справи України	109
<i>Рижка Т.В., Тишковська А.С.</i> Проблеми та перспективи розвитку малого бізнесу в Україні	112
<i>Куцай Н.С., Ковалик К.С.</i> Розвиток малого бізнесу в Україні	115
<i>Болдовська К.П., Лиженков Д.В.</i> Стратегічні напрями розвитку економіки України на засадах провадження збалансованої імпортозамінної й експортоорієнтованої політики	117
<i>Герасименко О.В., Сплавінська А.Ю.</i> Вплив державного управління на розвиток українських підприємств в умовах Євроінтеграції	119
<i>Пурденко О.А., Мірченко А.О.</i> Проблеми розвитку лізингового бізнесу в Україні	121
<i>Скляр Н.М., Свиридчук А.А., Кошкіна Д.А.</i> Зовнішньоекономічна діяльність, як основний напрямок економічного розвитку України	123
<i>Скляр Н.М., Ткачук О.М.</i> Митне оформлення товарів: зміни державного регулювання 2018 р.	125
<i>Созанський Л.Й.</i> Економічна ефективність діяльності суб'єктів господарювання промисловості України: проблеми та способи їх вирішення	128
<i>Бондарчук О.М., Гусак А.С.</i> Державний борг України в світовій фінансовій системі	131
<i>Скляр Н. М., Рубцова А. К.</i> Особливості технічних бар'єрів при експорті шоколадної продукції українського виробника	133
<i>Савчук М.Р., Несторишена Д.І.</i> Гармонізація вітчизняного законодавства щодо захисту прав інтелектуальної власності відповідно до міжнародних угод та стандартів ЄС	136
<i>Беркут О.В., Мозгова М.С.</i> Впровадження інформаційно-телекомунікаційних технологій на сучасному етапі розвитку економіки та державного управління	139
<i>Іоненко Г.В.</i> Проблемні аспекти здійснення комунікацій в системі митних органів ДФС України	141
<i>Москаленко К.С., Коваль М.М.</i> Вплив фіскальної політики на економіку України	143
СЕКЦІЯ № 3. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	147
<i>Баранник Л.Б., Алексеева Л.О.</i> Корпоративне медичне страхування як результат соціального партнерства	147
<i>Noncharenko I.G.</i> The rationale for activate the investment insurance in Ukraine	150
<i>Стрижиченко К.А., Пидан І.С.</i> Дослідження лізингу як джерела фінансування основних засобів сільськогосподарського підприємства ..	153
<i>Стрижиченко К.А., Пидан І.С.</i> Удосконалення методичного підходу до	

вибору пріоритетного джерела фінансування основних засобів сільськогосподарського підприємства	156
<i>Внукова Н.М., Горлач Г.В.</i> Сутність та зміст поняття "капітал"	159
<i>Внукова Н.М., Резнік К.В.</i> Дослідження теоретичних основ механізму управління фінансовою стійкістю банку	161
<i>Слободянюк Н.О., Янковський В.А.</i> Антикризове управління банками: сутність та світовий досвід	164
<i>Стрижиченко К.А., Яковлева О.А.</i> Методики оцінки кредитоспроможності позичальника в системі кредитного ризик-менеджменту банку	167
<i>Стрижиченко К.А., Клименко Ю.В.</i> Світові тенденції формування інвестиційної політики страхової компанії	169
<i>Стрижиченко К.А., Козакова Ю.О.</i> Політика управління дебіторською заборгованістю та підвищення її ефективності	171
<i>Внукова Н.М., Кунаєва А.Ю.</i> Управління валютними ризиками у банку	174
<i>Стрижиченко К.А., Поладова Е.Ю.</i> Оверсайт платіжних систем та напрями їх впровадження в Україні	177
<i>Садовська І.Б., Зубчик В.Р.</i> Суть собівартості послуг з ремонту рухомого складу	179
<i>Ціх Г.В.</i> Критерії оцінювання сегментів ринку	181
<i>Лубкей Н.П.</i> Проблеми застосування вартісно-орієнтованого підходу в управлінні вітчизняними підприємствами	184
<i>Сомова Л.І., Проха Л.М.</i> Порівняльний аналіз способів підготовки комплексної сировини	187
<i>Сомова Л.І., Пенязь С.С.</i> Механізм вибору напрямів диверсифікації суб'єктів господарювання спеціального призначення	190
<i>Медведева І.Б., Альохіна О.І.</i> Моделювання технології оцінки ліквідності банку	193
<i>Мушнікова С.А., Феценко В.С.</i> Узагальнення теоретичних основ категорії "кредитний ризик"	196
<i>Кошельок Г.В., Чаплинська О.О.</i> Впровадження ключових показників ефективності на підприємстві	199
<i>Сорокіна О.В., Божанова О.В., Жаренова Л.А.</i> Теоретичні підходи до визначення сутності поняття "фінансові ресурси" підприємства	201
<i>Жук О.С., Сапожнікова В.М.</i> Проблемні аспекти та шляхи удосконалення управління фінансами підприємницьких організацій	204
<i>Жук О.С., Пустовіт Н.О.</i> Шляхи підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства	206
<i>Стояненко І.В., Коваль К.М.</i> Якісна діагностика фінансового стану підприємства як один із методів попередження банкрутства	208
<i>Рижса Т.В., Юричина І.А.</i> Банкрутство підприємств України: тенденції та особливості	211
<i>Роженко О.В., Авраменко А.В.</i> Планування запасів матеріальних обігових активів підприємства	214

<i>Роженко О.В., Богданова К. О.</i> Планування розвитку матеріально-технічної бази підприємства	217
<i>Роженко О.В., Бондар Н.О.</i> Планування цільового обсягу власних фінансових ресурсів підприємства	219
<i>Скляр Н.М., Бабич А.Д.</i> Аналіз ринку імпорту тютюнової продукції України	221
<i>Скляр Н.М., Павлікова Т.В.</i> Проблеми та перспективи розвитку міжнародного аеропорту "Кривий Ріг"	223
<i>Корецька Н.І., Мудрицька О.А.</i> Проблеми кредитного ринку України ...	228
<i>Колодяжна І.В., Францева О.В.</i> Активізація залучення вітчизняними підприємствами фінансових ресурсів на фондовому ринку	230
<i>Андрєєва В.Г., Петрик Д.О.</i> Особливості управління грошовими потоками підприємства	232
<i>Хоменко Л.П., Козицька Т.В.</i> Стан та перспективи машинобудування Кременчуцького регіону	236
<i>Щербина Т.В., Ключник Т.В.</i> Умови здійснення експортної діяльності як фактор підвищення фінансової безпеки вітчизняних підприємств	238
<i>Бурковська А.В., Тоніца К.В.</i> Стан та перспективи класичного факторингу в Україні	241
<i>Воляк Л.Р., Пастушенко А.В.</i> Аналіз динаміки рівня безробіття в Україні та напрямки його подолання	243
<i>Гайдаєнко О.М., Нарусевич К.В.</i> Аналіз витрат на 1 гривню продукції в сучасних українських реаліях	246
СЕКЦІЯ № 4. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА СУБ'ЄКТІВ БІЗНЕСУ	250
<i>Яцишина І.В.</i> Економічна безпека суб'єктів підприємницької діяльності в Україні на стадії їх створення	250
<i>Штангрет А.М., Шинкар С.М.</i> Формування та реалізація стратегії забезпечення економічної безпеки промислових підприємств	253
<i>Штангрет А.М., Силкін О.С.</i> Реалізація антикризової програми в системі забезпечення фінансової безпеки підприємства	255
<i>Штангрет А.М., Макарчук О.В.</i> Особливості політики дерегуляції у контексті забезпечення економічної безпеки підприємств	257
<i>Іванілов О.С., Гончар А.С.</i> Особливості оцінки рівня економічної безпеки автотранспортного підприємства	260
<i>Лук'янова В. В., Вітязь А.Ю.</i> Синергія корпоративної культури та безпеки підприємства з метою розвитку підприємства	264
<i>Владичин У.В., Ліпша О.О.</i> Проблеми та перспективи захисту прав банківських позичальників в Україні	267
<i>Кирилюк Є.М., Дуб Б.С.</i> Матричні методи оцінювання економічної безпеки підприємства	270
<i>Петренко В.О., Соц К.Є.</i> Від економіки знань до інтелектуального бізнесу	272
<i>Ігнашкіна Т.Б., Собка І.О.</i> Економічна безпека промислового	

підприємства: сутність та підходи до оцінки	275
<i>Зиза О.О., Глотов Д.С.</i> Економічна безпека підприємства: запобігання корупції	278
<i>Виклюк М.І., Гресик В.В.</i> Податкова безпека як процес виявлення та мінімізації податкових ризиків	281
<i>Дубінін В.А.</i> Проблеми економічної безпеки суб'єктів бізнесу України .	284
<i>Міщук Є.В.</i> Місце резервів у визначенні економічної безпеки підприємства	287
<i>Скляр Н.М., Лоза К.М.</i> Сучасні виклики запровадження нового єдиного списку товарів подвійного використання в Україні	288

СЕКЦІЯ № 5. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ І ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	292
<i>Меліхов А. А., Скорік Я. В.</i> Альтернативні стратегії конкуренції	292
<i>Артем'єва І.О.</i> Конкуренція в епоху цифрових перетворень	294
<i>Богашико О.Л.</i> Теоретико-методичні аспекти конкурентоспроможності економіки держави	297
<i>Танасюк І.М., Дерменжі М.М.</i> Теоретичні основи конкурентоспроможності підприємства	300
<i>Федорович Р.В., Серединська В.М.</i> Оцінка конкурентоспроможності продукції	302
<i>Манн Р.В., Плигач К.Д.</i> Земля як важливий ресурс забезпечення економічного потенціалу сільськогосподарських підприємств Черкаської області	305
<i>Перезовова І.В., Перезовова Д.Д.</i> Прогнозування фінансових результатів діяльності СПД від використання інтернет-маркетингу	308
<i>Внукова Н.М., Сорокіна К.В.</i> Управління кредитним обслуговуванням клієнтів банку	311
<i>Смачило В.В.</i> Соціальна відповідальність в управлінні кадровим потенціалом підприємницьких структур	314
<i>Максименко Д.В.</i> Управління професійною компетенцією управлінського персоналу	316
<i>Стеблюк Н.Ф., Копейкіна Є.В.</i> Складання маркетингового плану для забезпечення підвищення конкурентоспроможності закладів вищої освіти	318
<i>Шахно А.Ю., Григораши Т.С.</i> Вплив розвитку підприємництва на підвищення якості людського капіталу	321
<i>Нестеренко Г.Б., Соколовський Д.С.</i> Інвестиційні технології та інвестиції Білоцерківського району Київської області	323
<i>Тарасенко С.І., Журавльова Г.Ш.</i> Сучасні підходи до оцінювання персоналу	325
<i>Стояненко І.В., Левадна В.В.</i> Ключові проблеми та перспективи розвитку підприємств АПК України	328
<i>Силкіна Ю.О., Марієвська К.Я.</i> Корпоративна соціальна	331

відповідальність як невід’ємна складова стратегії розвитку підприємства	
<i>Косар Н.С., Кузьо Н.Є., Михайлик Н.І.</i> Упаковка товарів: вимоги та перспективи	333
<i>Літвінов О.С., Ніколаєва А.В.</i> Огляд методичних підходів до аналізу рівня ефективності діяльності підприємства	336
<i>Берідзе Т.М.</i> Конкурентоспроможність підприємства - складова економічної політики	339
<i>Семенова Т.В., Гуменюк Т.Г.</i> Оцінка ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства	341
<i>Пурденко О.А., Гурєєва К.О.</i> Конкурентоспроможність як основна складова ефективної діяльності підприємства	343
<i>Дорофєєва Х.М., Запорожець Ю.В.</i> Україна на світовому ринку товарів	345
<i>Коноваленко А.С., Стрюк О.Л.</i> Поведінка споживачів на ринку товарів класу "LUX".....	348
<i>Коноваленко А.С., Вовк І.В.</i> Біхевіориська теорія поведінки споживача	350
<i>Паршина М.Ю.</i> Использование рефлексивных методов в управлении экономическим потенциалом предпринимательских организаций	352
<i>Данкєєва О.М., Овсїєнко Н.М.</i> Застосування НЛП у рекламі	354
<i>Болдовська К.П., Зам’ятіна Є.Ж.</i> Особливості формування ефективного організаційно-економічного механізму забезпечення міжнародної конкурентоспроможності підприємства	357
<i>Кравченко Н.В., Шишка А.М.</i> Соціальний капітал: стратегічний ресурс підприємства в умовах глобалізації	359
<i>Приймак Н.С., Лашина Е.Е.</i> Інновації як один з факторів підвищення конкурентоспроможності	361
<i>Ярошенко І.В.</i> Вибір стратегії розвитку лісопромислового комплексу України	363
<i>Трубей О.М., Кучеренко Р.О.</i> Управління бізнесом за ключовими показниками ефективності	364
<i>Беркут О.В., Мокрецова В.В.</i> Стан розвитку та проблеми впровадження інформаційних систем управління діяльністю підприємств в Україні на сучасному етапі	367
<i>Беркут О.В., Паламарчук Я.С.</i> Застосування сучасних автоматизованих систем та технологій як шлях до підвищення конкурентоспроможності організації в галузі управління персоналом .	369
СЕКЦІЯ № 6. РЕСУРСО- ТА ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ	372
<i>Іванова О.Ю.</i> Світовий досвід державного стимулювання раціонального використання енергоресурсів на підприємствах	372
<i>Сомова Л.І., Проха Л.М., Шишкіна А.В.</i> Ресурсозбереження на феросплавних підприємствах: методологічний аспект	375
<i>Малюк О.С., Малий Р.Ю.</i> Аналіз енергоємності галузей промисловості	

України	378
<i>Гільорме Т.В.</i> Формування механізму запровадження енергозберігаючих технологій в контексті концепції стейкхолдерів	381
<i>Білоцерківський О.Б.</i> Ефективність функціонування систем тепlopостачання: види та оцінка	384
<i>Гордєєва-Герасимова Л.Ю.</i> Заходи впровадження енергозбереження в Україні	387

продукції, умови гарантії (80%), якість сервісних послуг (67%). Рекламу і стимулювання збуту та марку продукту важливими для забезпечення конкурентоздатності на цьому ринку вважають 60% опитаних. Половина респондентів зазначає як важливі умови поставки, вартість послуг, зручну для клієнта мережу дистрибуції.

Література:

1. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?art_id=246581344&cat_id=223223535.
2. <http://telegraf.com.ua/biznes/ekonomika/3197256-minagropolitiki-eshhe-5-ukrainskih-predpriyatiy-poluchili-pravo-eksporta-v-es.html>

Несторишен І.В.,
кандидат економічних наук,
доцент, провідний науковий співробітник відділу дослідження
проблем організації митного контролю,
Туржанський В.А.,
кандидат економічних наук,
доцент, старший науковий співробітник відділу дослідження проблем
організації митного контролю
Науково-дослідний центр митної справи,
Науково-дослідний інститут фіскальної політики,
Університет державної фіскальної служби України,
м. Хмельницький

ПРОФІЛЮВАННЯ МИТНИХ РИЗИКІВ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МИТНОЇ БЕЗПЕКИ

Світові інтеграційні процеси потребують постійного наукового переосмислення та розробки ефективних шляхів удосконалення митної політики, які враховуватимуть сучасні умови розвитку економічних систем та орієнтуватимуться на підвищення рівня національної безпеки держави. Ґрунтовний аналіз наукових джерел з проблем функціонування державних органів управління та, власне, аналіз їх діяльності, свідчить про активне впровадження досягнень ризикології в практиці їх господарювання. Наукові досягнення ризикології як напряду наукових досліджень поширюються в усіх сферах державного регулювання, зокрема, сформовано підходи до розуміння категорій "бюджетний ризик", "валютний ризик", "воєнно-політичний ризик", "ризик, пов'язаний з управлінням боргом", "митний ризик", "податковий ризик" та ін.

Практика функціонування митних та податкових органів розвинутих країн світу свідчить про використання ступеня ризику як головного інструмента, що дозволяє перевіряючим органам відмовлятися від тотальних перевірок та концентрувати свою увагу лише на недобросовісних платниках податків та суб'єктах зовнішньоекономічної діяльності. Зокрема, Стратегічним планом розвитку, затвердженим Всесвітньою митною організацією, рекомендується уникати введення нових торговельних бар'єрів, які можуть викликати додаткові затримки на кордоні. Тому, митним органам пропонується використовувати систему управління ризиками, яка є основним елементом сучасної системи митного контролю [1].

Аналіз досвіду розвинутих країн вказує на впровадження в практику нових інструментів виявлення правопорушень в сфері митного законодавства, а саме впровадження систем управління ризиками. Зауважимо, Всесвітня митна організація визначає управління ризиками як систематичне застосування процедур і методів управління, що забезпечують митні органи необхідною інформацією для запровадження відповідних заходів щодо переміщення вантажів з високим рівнем ризику. В основі будь-якої системи управління ризиками покладено процес їх профілювання. В теорії ризиків, профіль ризику – це залежність зміни економічного показника від зміни впливу чинника.

Слід зазначити, що під профілем ризику слід розуміти не лише певну сукупність даних. Очевидно, що в разі виявлення потенційних ризиків в результаті аналізу документів, відомостей та іншої інформації, наявної в розпорядженні митних органів різних рівнів, митні органи законодавчо затверджує профіль ризику, що є підставою для застосування певних форм митного контролю у відношенні тих чи інших товарів або осіб. Далі профіль ризику доводиться до відома посадових осіб, які здійснюють митне оформлення та митний контроль, і є підставою застосування до суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності зазначених форм та обсягів митного контролю.

Треба врахувати, що після формалізації, профілі ризику можуть проходити процедуру актуалізації – зміну області ризику діючих профілів ризиків, переліку заходів з мінімізації ризиків, а також продовження терміну дії профілів ризиків. Всі профілі повинні постійно розглядатися та коригуватись відповідно до нових загроз. Крім того, передумовою ефективності використання профілів ризику є врахування заходів безпеки відносно того, хто може змінювати профілі на обох рівнях. Іншим важливим елементом в побудові системи є необхідність забезпечення моніторингу питань координованої взаємодії між усіма трьома рівнями вибіркості, щоб не перевищувати загальні цільові показники оглядів.

Зауважимо, що профілі ризику видаються з грифом "ДСК" (для службового користування) і призначені винятково для внутрішнього користування відповідно до [2]. Доступ до даної інформації учасників ЗЕД неприпустимий, що виправдано правом держави застосовувати приховані механізми забезпечення економічної безпеки. Значна частина профілів ризику,

присвячена аспектам митної вартості переміщуваних товарів. Можна сказати, що система управління ризиками в рамках профілів ризиків замінила існуючу систему митного адміністрування, що використала встановлення контрольних значень митної вартості за окремими категоріями товарів. Таким чином, профілі ризику виконують такі функції:

- джерело інформації про діяльність конкретного учасника ЗЕД або перевезення конкретних видів товарів;
- застосовуються у визначених областях ризику;
- застосовуються при оцінці ступеня ризиків в межах певної області ризику шляхом використання індикаторів ризику;
- використовуються при складанні плану дій та визначенні типів перевірок, що повинні бути проведені (наявна інформація може використовуватися для гарантії оптимального розподілу ресурсів);
- застосовуються для визначення ефективності перевірок.

Одне з проблемних питань полягає у відокремленні профілів ризиків від процесу профілювання ризиків. На відміну від профілю ризику, під яким найчастіше розуміють певну сукупність інформації, профілювання – це певна методика аналізу ризиків, яка полягає у виявленні за встановленими профілями ризиків або відповідними ознаками суб'єктів, з боку яких існує висока ймовірність протиправних дій (правопорушень), для проведення вибіркової (поглибленої) перевірки осіб і транспортних засобів.

Найефективнішим джерелом інформації для формування профілів ризику є стандартизовані звіти про порушення митних правил. Профілювання допомагає класифікувати вантажі, фізичні особи за загальними характеристиками, що пов'язані з можливістю порушення митного законодавства в тому чи іншому напрямку. Однак їх кількість може бути занадто великою для того, щоб здійснити більш глибокий контроль. В такій ситуації використовується принцип вибіркового контролю, тобто визначаються додаткові індикатори ризику, що дозволяють виявити товари з високим ступенем ризику. Наприклад, профілювання імпорту комерційних вантажів може проводитись за країною походження і способом перевезення, в той час як додатковими індикаторами ризику можуть служити декларована вартість товару або репутація імпортера.

Отже, профіль ризику – це певна інформація, що може бути побудована різними способами (використовуватись в документарному чи автоматизованому вигляді) і повинна містити опис сфери ризику, його оцінку, необхідні заходи з протидії ризику, терміни запровадження таких заходів, а профілювання ризиків є основним інструментом системи управління митними ризиками в системі забезпечення економічної безпеки держави з відповідними індикаторами ризику. Під час розробки профілів ризику слід враховувати також особливості митних органів (пропускну здатність тощо), визначити очікувані результати й критерії оцінки ефективності вжитих заходів. Після розробки профільні характеристики разом з іншою інформацією й оперативними даними

повинні забезпечувати основу для виявлення потенційних переміщень вантажів, транспортних засобів або фізичних осіб з високим рівнем ризику.

Література:

1. Customs Environment // WCO. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.wcoomd.org/home_about_us_strategic_plan.htm
2. Перелік відомостей, які містять службову інформацію митних органів, спеціалізованих митних установ і організацій, і документів та інших матеріальних носіїв такої інформації, яким надається гриф обмеження доступу "Для службового користування" Наказ Державної митної служби України від 22.04.2009 № 377 – [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: Ліга – Закон.

Гончарова Н.М.,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри вищої математики,
Черкаський державний технологічний університет,
м. Черкаси

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Регіон є базовим елементом, підсистемою соціально-економічної системи країни, ключовим рівнем економічного зростання і розвитку. Як система він складається з великого числа компонентів, підсистем, елементів, взаємодіючих між собою, що утворюють сукупність відносин (економічних, політичних, соціальних, екологічних), кінцевою метою яких є найбільш ефективне використання регіонального потенціалу для забезпечення сталого соціально-економічного розвитку та підвищення якості життя населення. Саме на локалізованих територіях створюється значна частка доданої вартості країни і регіональні умови багато в чому визначають конкурентоспроможність вироблених товарів та наданих послуг.

Найважливішими ознаками регіону як соціально-економічної системи виступають: цілісність; комплексність, яка досягається за допомогою збалансованого і пропорційного розвитку продуктивних сил регіону; наявність політико-адміністративних органів управління, що, у свою чергу, безпосередньо пов'язано з територіально-адміністративним поділом України; економічна самостійність регіону.

Основними ознаками самостійності регіону як економічної системи є: 1) наявність прямих і зворотних зв'язків з єдиною економічною системою держави; 2) здійснення повних циклів відтворення трудових ресурсів, основних і оборотних засобів, грошового обігу, відносин з приводу виробництва, розподілу, обміну та споживання продукції; 3) взаємодія органів управління підприємств та їх об'єднань з регіональними органами управління та місцевого